

**UCHWAŁA NR XXI/206/2012
RADY GMINY IŁAWA**

z dnia 29 czerwca 2012 r.

w sprawie wzniesienia pomnika (pamiątkowego kamienia z tablicą) w miejscowości Gałdowo, gminie Iława, upamiętniającego mieszkańców Gałdowa w 700 - letnią rocznicę założenia (lokalizacji) wsi Gałdowo.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Jednolity tekst: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z późn. zm.) oraz w związku z wystąpieniem organów Sołectwa Gałdowo, popartym podpisami mieszkańców Gałdowa oraz uchwałą Zebrania Wiejskiego tej jednostki pomocniczej z dnia 18 czerwca 2012 r., Rada Gminy Iława uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się wznieść w Gałdowie, na usytuowanej w centrum miejscowości działce gruntu niezabudowanego nr 10/157, należącej do zasobu mienia komunalnego, pomnik upamiętniający mieszkańców Gałdowa w 700-letnią rocznicę założenia (lokalizacji) wsi Gałdowo, w postaci pamiątkowego kamienia z metalową tablicą z poniższym, wyrytym tekstem: "Pamięci dawnych i obecnych mieszkańców Gałdowa w 700 - letnią rocznicę założenia wsi. Gałdowo 1312-2012."

§ 2. Graficzny szkic pomnika zawiera załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Budowa pomnika (pamiątkowego kamienia z tablicą) będzie sfinansowana ze środków mieszkańców sołectwa.

§ 4. Uzasadnienie zawierające motywację, decydującą o wzniesieniu pomnika, stanowi załącznik Nr 2 do tej uchwały.

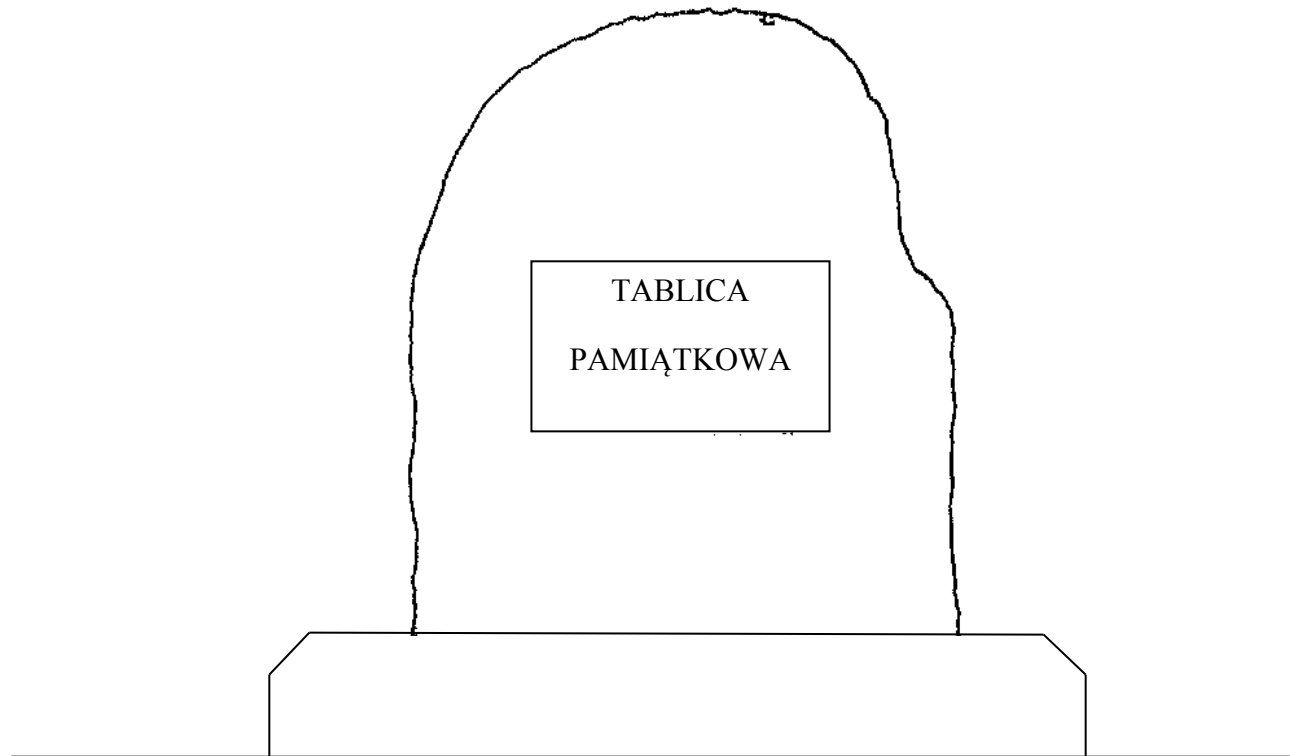
§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Iława.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Roman Piotrkowski

GRAFICZNY SZKIC POMNIKA

UZASADNIENIE

Według informacji zawartych w wielu źródłach, w tym między innymi w:

- opracowaniu „Iława z dziejów miasta i powiatu” pod redakcją Stanisława Hertla i innych, wydanym w 1972 r. w Olsztynie,
- opracowaniu „Powiat iławski - dzieje miast i wsi” autorstwa Wiesława Niesiobędzkiego wydanym w Iławie w 2006 r.

wynika, że historia Gałdowa rozpoczęła się w 1312 roku. W tym roku bowiem, w ważnym dokumencie, a mianowicie - przywileju lokacyjnym wydanym przez kapitułę pomezzańską, nazwa Gałdowo pojawia się po raz pierwszy. Wtedy to zasadzca – sołtys, niejaki Jahann (Jan) założył na prawie chełmińskim wieś Goldau, której obszar wynosił 74 łany (1250 ha) gruntów i lasów.

W pierwotnym przywileju lokacyjnym i późniejszych przywilejach sołtys otrzymał pół morgi ziemi i mógł prowadzić wolną od czynszu dziedziczną karczmę.

Historia Gałdowa jest bardzo ciekawa. Źródła historyczne podają między innymi, że w XV wieku została zbudowana droga z Jędrychowa do Gałdowa, a później jej odgałęzienie w kierunku Ząbrowa. Po 1525 roku, tj. po Hołdzie Pruskim książę Prus Albrecht Hohenzollern przekazał wsie: Gałdowo, Łęgowo, Jędrychowo, Trupel wraz z 29 innymi miejscowościami wchodzącymi w skład dóbr szymbarskich biskupowi Erhardtowi von Quies. Po jego śmierci całość dóbr przejął biskup Sambii Georg von Polentz. Od tego czasu chłopci gałdowscy byli lennymi właścicielami dóbr i zobowiązani byli do odrabiania pańszczyzny. Zostali z nich zwolnieni dopiero po reformie z 1882 r., płacili jednak czynsz grafowi Livoniusowi (mieszkającemu w Insterburgu), który majątek gałdowski kupił od Polentzów.

W 1914 roku po śmierci ostatniego Livoniusa, dobra gałdowskie odziedziczył jego wnuk Edelman. Od niego z kolei majątek kupił w 1919 r. Max Schmidt. W 1928 r. Gałdowo i ok. 300 ha gruntów kupił Eugen Kruger, resztę gruntów (1260 ha) rozparcelowano.

Przed 1939 rokiem, w Gałdowie mieszkało 615 osób w 122 domach: 62 domy należały do chłopów, 60 do robotników i rzemieślników. We wsi było wtedy 2 kowali, stelmach, krawiec, szewc, siodlarz, kamieniarz, mleczarz, fryzjer, 2 murarzy, rzeźnik. Po wojnie wieś została zasiedlona przez osadników z różnych stron kraju.

Źródła historyczne nie pozostawiają wątpliwości, że wieś Gałdowo w 2012 roku obchodzi 700 – lecie swojego istnienia.